

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Β'

Αθήνα 22 /11./2013
Αρ. Πρωτ. Γ.Π./ οικ.107931

ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚ. ΥΠΟΣΤ. & ΤΕΧΝ. ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Μακεδονίας 6-8

Ταχ. Κώδ. : 104 33

Fax : 2108208743

Πληροφορίες: Β.Τσιτομενεας- Μ.Κλωναρακη

Τηλέφωνο : 210 8208703

210 8208726

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΘΕΜΑ: Επικαιροποίηση προδιαγραφών κτιριακής υποδομής Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (Ξενώνες και Οικοτροφεία) στα πλαίσια του προγράμματος «ΨΥΧΑΡΓΩΣ»

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το Π.Δ. 95/2000 (ΦΕΚ 76/Α/2000) "Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας", όπως διορθώθηκε στο ΦΕΚ 123/Α/2000.
2. Τις διατάξεις του Ν. 2716/1999 (ΦΕΚ 96/Α/1999) για την «Ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και άλλες διατάξεις».
3. Την με αριθμ. πρωτ. οικ. 3403/3-7-2013 (ΦΕΚ 1642/τ.Β'/3-7-2013) Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Υγείας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Υγείας, Ζωή Μακρή»
4. Την με αριθμ. πρωτ. Α3α/οικ.876/16-5-2000 (ΦΕΚ 661/τ.Β'/23-5-2000) Υπουργική Απόφαση με θέμα «Καθορισμός του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (Οικοτροφεία, Ξενώνες) και των Προγραμμάτων Προστατευμένων διαμερισμάτων του άρθρου 9 του Ν. 2716/99» όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ. πρωτ. Υ5Β/Γ.Π.οικ.56675/11-6-2013 (ΦΕΚ 1426/τ.Β'/12-6-2013) Υπουργική Απόφαση
5. Την με αριθμ. πρωτ. Υ5β/οικ. 1962/21-9-2000 (ΦΕΚ 1268/τ.Β'/19-10-2000) Υπουργική Απόφαση με θέμα «Καθορισμός κριτηρίων, προϋποθέσεων, δικαιολογητικών, διαδικασίας και κάθε άλλης λεπτομέρειας για έγκριση σκοπιμότητας και χορήγηση άδειας ίδρυσης και άδειας λειτουργίας Μονάδων Ψυχικής Υγείας στον Ιδιωτικό Κερδοσκοπικό και μη Κερδοσκοπικό Τομέα», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

6. Την αναγκαιότητα της επικαιροποίησης των τεχνικών προδιαγραφών των αναφερομένων στο θέμα Μ.Ψ.Α.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Εγκρινουμε τις Επικαιροποιημενες προδιαγραφες κτιριακής υποδομής Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (Ξενώνες και Οικοτροφεία) στα πλαίσια του προγράμματος «ΨΥΧΑΡΓΩΣ» ως ακολουθως:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 2716/1999 «Οι Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, καθώς και τα προγράμματα Προστατευμένων Διαμερισμάτων και Φιλοξενουσών Οικογενειών έχουν σκοπό την τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον, μετά από αίτησή τους, με σύμφωνη γνώμη του θεράποντος ψυχιάτρου ή της θεραπευτικής ψυχιατρικής ομάδας».

Υπ' αυτή την έννοια οι Μονάδες αυτές αποσκοπούν αφ' ενός στην παροχή στέγης για άτομα με ψυχικές διαταραχές αφ' ετέρου στην παροχή εξειδικευμένων θεραπευτικών και αποκαταστασιακών υπηρεσιών στην κατεύθυνση της διασφάλισης του δικαιώματος του κάθε πολίτη να διαβιώνει στην κοινότητα.

Οι χώροι των Μονάδων πρέπει να δίνουν την αίσθηση της κατοικίας. Αυτό αποτελεί και την κύρια κατεύθυνση / κριτήριο για την επιλογή / πιστοποίηση των κτιρίων στα οποία αυτές θα στεγαστούν.

Ενδεχόμενες αποκλίσεις από τις προδιαγραφές που ακολουθούν δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως κριτήρια αποκλεισμού, εφόσον μπορούν να διορθωθούν.

1. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Σε όλα τα προς επιλογή κτίρια πρέπει να ελέγχεται η νομιμότητα των υφισταμένων κατασκευών, η εκπλήρωση των όρων και των προϋποθέσεων που καθορίζονται από τους σχετικούς κανονισμούς, καθώς και η λειτουργικότητα του κτιρίου.

1.1. Νομιμότητα κτιρίου:

- α. Τα κτίρια τα οποία θα επιλέγονται για την εγκατάσταση των ΚΗ θα πρέπει να έχουν ανεγερθεί με Άδεια Δόμησης ή να είναι Νομίμως Υφιστάμενα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (ΝΟΚ, άρθρο 25 παρ.1,Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79^Α /9/4/2012).
- β. Νέα Άδεια Δόμησης απαιτείται στις περιπτώσεις που ο Νόμος ορίζει.
- γ. Σημειώνεται ότι οι Ξενώνες και τα Οικοτροφεία της κατηγορίας αυτής ανήκουν στη κατηγορία Χρήση Κατοικίας εφ' όσον η δυναμικότητα του Ξενώνα ή Οικοτροφείου δεν είναι μεγαλύτερη των 20 κλινών.

1.2. Πυρασφάλεια:

- α. Να εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στον ισχύοντα «Κανονισμό Πυροπροστασίας Κτιρίων», για χώρους κατοικίας.
- β. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει, με ευθύνη των ιδιοκτητών του Ξενώνα ή Οικοτροφείου, να εκπονηθεί σχετική Μελέτη Πυρασφάλειας και να ελέγχεται – από τον Αρμόδιο Φορέα - η εφαρμογή της.

1.3. Προσβασιμότητα Ατόμων Με Αναπηρία / Εμποδιζομένων Ατόμων.

- α. Θα πρέπει σε κάθε περίπτωση ο Ξενώνας ή Οικοτροφείο να καλύπτει την εξυπηρέτηση Ατόμων με Αναπηρία / Εμποδιζομένων Ατόμων σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 26 & 27 §1 & § 2,(ΝΟΚ/Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79^Α /9-4-2012).

1.4. Χώροι κύριας χρήσης, φυσικός φωτισμός & αερισμός:

Όλοι οι χώροι θα πρέπει να πληρούν τις σχετικές προδιαγραφές φυσικού φωτισμού και αερισμού, όπως αναφέρονται στον κτιριοδομικό κανονισμό.

1.5. Θέρμανση - κλιματισμός:

Σε κάθε Ξενώνα ή Οικοτροφείο πρέπει να υπάρχει σύστημα θέρμανσης και ψύξης.

2. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ:

Οι χώροι του Ξενώνα ή Οικοτροφείου πρέπει να είναι λειτουργικά απλοί και να συνθέτουν περιβάλλον οικείο για τους ασθενείς. Ιδιαίτερα σημαντικό για τη δημιουργία ευχάριστου, λειτουργικού και αισθητικά άρτιου περιβάλλοντος είναι η επιλογή κατάλληλων υλικών, χρωματισμών και εξοπλισμού,

Ο Περιβάλλον Χώρος, εφόσον υπάρχει, θα πρέπει να μελετηθεί ώστε να αποτελέσει λειτουργική επέκταση του Κέντρου για ημιυπαίθριες ή υπαίθριες δραστηριότητες.

3. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΜΑΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ:

Η λειτουργία του Ξενώνα ή Οικοτροφείου στηρίζεται στο εξειδικευμένο προσωπικό.

Κατά συνέπεια οι ειδικές προδιαγραφές ασφάλειας αρχιτεκτονικού χαρακτήρα [οικοδομικά στοιχεία και κατασκευές] έχουν υποβοηθητικό / συμπληρωματικό ρόλο στην ομαλή λειτουργία του Κέντρου.

Ο εξοπλισμός με σταθερά και κινητά έπιπλα θα πρέπει να είναι απλός και ασφαλής. Θα πρέπει να αποφεύγονται έπιπλα με αιχμές γυάλινες επιφάνειες, οξείες γωνίες κ.λ.π.

3.α. Δάπεδα:

Θα πρέπει να ελέγχεται η ολισθηρότητα ιδιαίτερα στους χώρους υγιεινής. Να αποφεύγονται ανισοσταθμίες δαπέδων και η ύπαρξη κατωφλίων ή βυθισμάτων ύψους μεγαλύτερου των 2 εκ. και γενικά να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα σύμφωνα με την παρ. 1.3.

3.β. Σηθαία εξωστών:

Τα σηθαία των εξωστών ή των ημιϋπαιθρίων χώρων θα πρέπει να έχουν ελάχιστο ύψος τέτοιο ώστε να μη δημιουργείται κίνδυνος για τους ενοίκους. Γενικά ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 15 του Κτιριοδομικού Κανονισμού.

3.γ. Ανοίγματα (Πόρτες – Κουφώματα):

Η πρόσβαση από εξωτερικά ανοίγματα (πόρτες, παράθυρα) που οδηγούν σε εξώστες ή ημιϋπαιθριους χώρους θα πρέπει να ελέγχεται και το άνοιγμά τους να ρυθμίζεται για την εξασφάλιση του εξαερισμού των χώρων.

Στους υαλοπίνακες θα τοποθετηθούν προστατευτικές μεμβράνες ή αυτοί θα αντικατασταθούν με υαλοπίνακες Triplex, αν κριθεί απαραίτητο.

3.δ. Ασφάλεια εγκαταστάσεων:

Κάθε ηλεκτρικός πίνακας πρέπει να διαθέτει αυτόματο διακόπτη διαρροής, ευαισθησίας 30mA, ο οποίος θα προστατεύει όλες τις γραμμές του.

Η εγκατάσταση παραγωγής ζεστού νερού χρήσης πρέπει να διαθέτει διάταξη περιορισμού της θερμοκρασίας, κατάλληλα ρυθμισμένη, έτσι ώστε να μην υπερβαίνει τους 40° C.

Στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται συσκευές παρασκευής φαγητού που λειτουργούν με αέριο (υγραέριο ή φυσικό αέριο), θα πρέπει να διαθέτουν αυτόματη βαλβίδα διακοπής της παροχής αερίου στην περίπτωση έλλειψης φλόγας.

4. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ:

α. Χωροθέτηση:

Ο Ξενώνας ή Οικοτροφείο εγκαθίσταται σε κτίριο έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το ανεξάρτητο της λειτουργίας του. Οι παραπάνω μονάδες εγκαθίστανται σε κτίρια που βρίσκονται σε περιοχές κατοικίας, κατά προτίμηση μέσα στη πόλη. Η γειτονιά, με την ποικιλία των ερεθισμάτων και των

δυνατοτήτων επικοινωνίας που προσφέρει, βοηθά στην επιτυχία των στόχων της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης.

Στην ειδική περίπτωση Μονάδων που φιλοξενούν ενοίκους με νοητική υστέρηση ή ψυχογηριατρικά περιστατικά, αυτές μπορούν να εγκατασταθούν και στις παρυφές της πόλης.

Η ύπαρξη κήπου ή αυλής είναι γενικά επιθυμητή, αρκεί να έχει κατάλληλη διαμόρφωση (φύτευση, καθιστικά, ράμπες κλπ.), ασφαλή στη χρήση από τους ενοίκους.

Η Μονάδα θα πρέπει να εξυπηρετείται από Μέσα Μαζικής Μεταφοράς. Σε περίπτωση που κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό θα πρέπει να εξασφαλίζεται εναλλακτικό μέσο μεταφοράς.

Δομές που στεγάζονται σε διάσπαρτα κτίρια, όπως κοινές λειτουργίες σε ένα κτίριο και δωμάτια ύπνου σε άλλο, δεν είναι αποδεκτές.

β. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ

Σχετικά με την λειτουργικότητα και τις απαιτήσεις σε χώρους και εξοπλισμό, οι Φορείς θα πρέπει να φροντίζουν ώστε οι Μονάδες να εναρμονίζονται με τα αναφερόμενα στην Απόφαση Α3α/οικ. 876, ΦΕΚ 661/Β/23-05-2000.

Οι περιγραφές που ακολουθούν, είναι συμπληρωματικές της Απόφασης Α3α/οικ. 876 και αναφέρονται στο τυπικό σχήμα του Ξενώνα ή του Οικοτροφείου.

Οι δυνατότητες που το κτίριο προσφέρει θα πρέπει να εξασφαλίζουν λύσεις που καλύπτουν ή και υπερβαίνουν το τυπικό αυτό σχήμα.

β.1. Καθιστικό και Τραπεζαρία:

Οι χώροι αυτοί, αν είναι δυνατόν, να βρίσκονται σε συνέχεια και να έχουν δυνατότητα ενοποίησης, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για μικρές εκδηλώσεις, γιορτές κλπ.

β.2. Κουζίνα:

Θα πρέπει να έχει κατάλληλες διαστάσεις και εξοπλισμό ώστε να μπορούν οι ένοικοι να συμμετέχουν στην προετοιμασία του πρωινού και του φαγητού.

Ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν: 12,00 μ².

β.3. Υπνοδωμάτια και χώροι υγιεινής:

Τα υπνοδωμάτια θα είναι κυρίως δίκλινα με περιορισμένο αριθμό μονόκλινων. Τα τρίκλινα υπνοδωμάτια θα πρέπει να αποφεύγονται.

Στο κάθε υπνοδωμάτιο θα υπάρχει, εκτός από το κρεβάτι, ντουλάπα ιματισμού και κομοδίνο.

Αν το Πρόγραμμα δεν προδιαγράφει πρόσθετες ειδικές απαιτήσεις, το ένα από τα υπνοδωμάτια και ο ένας από τους χώρους υγιεινής θα πρέπει να έχει κατάλληλες διαστάσεις και εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση Ατόμων με Αναπηρία / Εμποδιζομένων Ατόμων.

Οι πόρτες των χώρων υγιεινής των ασθενών θα ανοίγουν προς τα έξω. Αν αυτό δεν είναι δυνατόν, θα είναι συρόμενες.

β.4. Ενδεικτικά Μεγέθη

α/α	ΧΩΡΟΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΜΒΑΔΟ (μ ²)	π=Ελάχιστο πλάτος	παρατηρήσεις
1.	<u>Υπνοδωμάτια (*)</u>			
1.1	Μονόκλινο	10,00	π=3,00μ	
1.2	Μονόκλινο Ατόμων με Αναπηρία/Εμποδιζομένων Ατόμων	10,50	π=3,20μ	
1.3	Δίκλινο	12,00	π=3,00μ	
1.4	Δίκλινο Ατόμων με αναπηρία/Εμποδιζομένων Ατόμων	16,00	π=3,20μ	κάθε πέντε(5) άτομα
2.	<u>Κοινόχρηστοι χώροι</u>			
2.1	Είσοδος-Πληροφορίες	10,00		
2.2	Καθιστικό -Τραπεζαρία	25,00	π=3,00μ	σε συνέχεια με το καθιστικό
2.3	Κουζίνα οικιακού τύπου	12,00	π=2,50μ	
2.4	Γραφεία Προσωπικού	(2 χωροι)		
3.	<u>Βοηθητικοί χώροι</u>			
3.1	Χώροι υγιεινής ασθενών(WC / Λουτρό).			Απαιτείται ένας χώρος για κάθε πέντε(5) άτομα
3.2	Χώροι υγιεινής Προσωπικού			
3.3	WC Ατόμων με αναπηρία /Εμποδιζομένων ατόμων	4,50		
3.4	Χώροι για την φύλαξη ειδών καθαριότητας			
3.5	Αποθηκευτικοί χώροι			

(*) Τα μεγέθη (εμβαδά και διαστάσεις) είναι καθαρά και δεν περιλαμβάνουν τα εντοιχισμένα ερμάρια. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν εντοιχισμένα ερμάρια, ο χώρος θα πρέπει να αυξάνεται ανάλογα ώστε να συμπεριληφθούν.

Τα υπνοδωμάτια θα πρέπει να διαθέτουν ερμάρια αριθμού αντίστοιχου των ατόμων που φιλοξενούνται σε αυτά.

β.5. Χώροι για ειδικές δραστηριότητες:

Απαιτούνται ένας ή δύο χώροι γραφείων.

β.6. Είναι επιθυμητή η ύπαρξη:

- Χώρων υγιεινής για το προσωπικό.
- Χώρων για τη φύλαξη ειδών καθαριότητας.
- Αποθηκευτικών χώρων.

γ. Συνοψίζοντας τα βασικά κριτήρια για την επιλογή του κτιρίου:

1. Η νομιμότητα Υφιστάμενου Κτιρίου
2. Η θέση στον οικισμό
3. Η λειτουργικότητα και η επάρκεια των χώρων
Ενδεικτικά, το απαιτούμενο μικτό Εμβαδόν του κτιρίου θα πρέπει να προκύπτει από τη σχέση: $E \sim (\text{Αριθμός ενοίκων}) \times 30\mu^2$
4. Η προσπελασιμότητα και γενικά η δυνατότητα εξυπηρέτησης Ατόμων Με Αναπηρία / Εμποδιζομένων Ατόμων.
5. Η κατάσταση των εγκαταστάσεων και των δικτύων
6. Η ύπαρξη συστήματος θέρμανσης
7. Η γενική κατάσταση του κτιρίου

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ & ΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΥΥ.

Α/Α ΘΕΜΑ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- 1 Αίτηση του Φορέα προς τη Δ/νση Ψυχικής Υγείας
- 2 Λειτουργική Περιγραφή του κτιρίου
- 3 Τεχνική Περιγραφή Οικοδομικών Εργασιών
4. Προϋπολογισμός Οικοδομικών Εργασιών
5. Άδεια Δόμησης του υφισταμένου κτιρίου / Τίτλοι Νομιμότητας

Για την κατάθεση του φακέλου, και την λήψη Αριθμού Πρωτοκόλλου.

B. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

1. Κάτοψη για κάθε όροφο.
2. Σχέδιο διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.
3. Ενδεικτική Τομή, η οποία να περιλαμβάνει τη σκάλα [εφόσον υπάρχει] και στην οποία να σημειώνεται το ελεύθερο ύψος του χώρου.
4. Τοπογραφικό με σημειωμένη τη θέση του ακινήτου και με αναφορά υψομέτρων στα σημεία εισόδου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Όλα, εκτός της Αίτησης και της Οικοδομικής Άδειας εις διπλούν με την σφραγίδα και την υπογραφή του συντάξαντος Μηχανικού.
2. Τα ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ πρέπει να είναι σχεδιασμένα σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές περί Αρχιτεκτονικών Μελετών, σε κατάλληλη Κλίμακα:
  - α) Όλα τα Αρχιτεκτονικά & Δομικά στοιχεία,
  - β) Οι ονομασίες / χρήσεις των χώρων
  - γ) Όλες οι απαραίτητες διαστάσεις, τα εμβαδά των χώρων και οι στάθμες των τελειωμένων δαπέδων, ειδικά στα σημεία προσπέλασης Ατόμων Με Αναπηρία / Εμποδιζομένων Ατόμων.
  - δ) Τα στοιχεία των ειδικών κατασκευών, όπως τα σχετικά με την εξυπηρέτηση Ατόμων Με Αναπηρία / Εμποδιζομένων Ατόμων.
  - ε) Ο σταθερός και ο κινητός εξοπλισμός σε κάθε χώρο.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΖΕΤΤΑ Μ. ΜΑΚΡΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο κας Υφυπουργού Υγείας
2. Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας
3. ΜΥΠ